СЕРІЯ «Право»

УДК 346.14

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-6\(12\)-201-212](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2021-6(12)-201-212)

Павлюченко Юлія Миколаївна кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри господарського та адміністративного права, Донецький національний університет імені Василя Стуса, вул. 600-річчя, 21, м. Вінниця, 21021, тел.: (042) 50-89-48, e-mail: Pavluchenko@donnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-1504-8384>

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ АГРАРНОГО РИНКУ

Анотація. Реформування української економіки мало результатом появу багатьох видів товарних ринків, зокрема й аграрного ринку. У межах цього ринку сільськогосподарські товаровиробники реалізують право на вільне розпорядження виробленою продукцією. В цьому контексті, однією з найважливіших передумов прийняття ефективних господарських рішень є доступ до повної та актуальної інформації про стан аграрного ринку. Одночасно інформаційне забезпечення має ключове значення й у діяльності професійних торговців сільськогосподарською продукцією та у діяльності органів державної влади, які здійснюють регулювання галузями всього агропромислового комплексу України. Органи державної влади на основі наявної інформації про стан аграрного ринку здійснюють прогнозування та планування розвитку, реалізують господарсько-правові засоби регулювання цього ринку. Водночас інформаційне забезпечення аграрного ринку до цього часу не набуло системного характеру, не має чіткого переліку інформації, яка має охоплюватися таким забезпеченням, кола суб'єктів, які його здійснюють, підстав і умов його здійснення. Такий стан інформаційного забезпечення обумовлений не тільки нерозвиненістю організованого аграрного ринку, товарних бірж, оптових ринків сільськогосподарської продукції як основних акумуляторів інформації про кон'юнктуру ринку, але й у значній мірі є результатом фрагментарного і непослідовного законодавчого регулювання цього питання, що потребує його удосконалення відповідно до сучасних потреб суб'єктів аграрного ринку.

На підставі проведеного дослідження доводиться, що інформаційне забезпечення має за мету сприяння сільськогосподарським товаровиробникам в обранні оптимальних способів і форм реалізації власної продукції, а також уповноваженим органам державної влади у здійсненні регулювання цього ринку. З огляду на це конкретизовано перелік інформації, яка має виступати змістом інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного

ринку та коло суб'єктів, які здійснюють інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку.

Обґрунтовано пропозиції щодо розроблення та прийняття загального Положення про інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку.

Ключові слова: аграрний ринок, господарсько-правові засоби регулювання, система інформаційного забезпечення, моніторинг, суб'єкти інформаційного забезпечення.

Pavliuchenko Yuliia Mykolayivna Candidate of Juridical Sciences, Assistant Professor of Economic and Administrative Law Department, Vasyl' Stus Donetsk National University Ministry of Education and Science of Ukraine, 600-richchya St., 21, Vinnitsa, 21021, tel.: (042) 50-89-48, e-mail: Pavluchenko@donnu.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0003-1504-8384>

LEGAL FOUNDATIONS OF INFORMATION SUPPORT OF SUBJECTS OF THE AGRARIAN MARKET

Abstract. The reform of the Ukrainian economy resulted in the emergence of many types of commodity markets, including the agricultural market. Within this market, agricultural producers exercise the right to freely dispose of their products. In this context, one of the most important prerequisites for making effective economic decisions is access to complete and up-to-date information on the state of the agricultural market. At the same time, information support is of key importance in the activities of professional traders in agricultural products and in the activities of state authorities that regulate the sectors of the entire agro-industrial complex of Ukraine. State authorities, on the basis of available information on the state of the agricultural market, carry out forecasting and development planning, implement economic and legal means of regulation. At the same time, the information support of the agrarian market has not yet acquired a systemic nature, does not have a clear list of information that should be covered by such support, the range of entities implementing it, the grounds and conditions for its implementation. This state of information support is due not only to the underdevelopment of the organized agricultural market, commodity exchanges, wholesale markets for agricultural products as the main accumulators of information on market conditions, but is also largely the result of fragmentary and inconsistent legislative regulation of this issue, which requires its improvement in accordance with modern needs of the subjects of the agrarian market.

Based on the study, it is proved that information support is aimed at assisting agricultural producers in choosing the best ways and forms of selling their own products, as well as for authorized government bodies in the implementation of regulation. Taking this into account, the list of information has been concretized, which should act as the content of information support for the subjects of the agrarian market and the circle of subjects providing information support for the subjects of the agrarian market.

Proposals for the development and adoption of a general Regulation on information support for the subjects of the agrarian market have been substantiated..

Keywords: agricultural market, economic and legal means, information support system, monitoring, subjects of information support

Постановка проблеми. Однією з ключових умов функціонування аграрного ринку виступає належне інформаційне забезпечення суб'єктів цього ринку. Суб'єкти господарювання повинні мати доступ до повної та актуальної інформації про кон'юнктуру ринку з метою прийняття правильних рішень щодо здійснення власної господарської діяльності. Для регулюючих та контролюючих органів отримання інформації про стан аграрного ринку є не менш важливим, адже на її основі приймаються відповідні управлінські рішення поточного та стратегічного характеру. Відповідно, інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку займає важливе місце серед господарсько-правових засобів забезпечення аграрного ринку в цілому. Разом з тим аналіз практики свідчить про утруднення доступу сільськогосподарських товаровиробників до актуальної інформації про стан аграрного ринку, способи та умови продажу власної сільськогосподарської продукції тощо. Все це вказує на відсутність налагодженої системи інформаційного забезпечення.

Наявність проблем інформаційного забезпечення визнано на державному рівні, про свідчать положення актів Президента України та Кабінету Міністрів України, проте здебільшого ці акти не мають механізмів їх подолання. Положення щодо суб'єктів, інформації, умов надання містяться в окремих нормативно-правових актах, проте загалом законодавче регулювання цього питання має фрагментарний і непослідовний характер. Тому правові засади інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку потребує удосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі питання інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання, у тому числі й на аграрному ринку, досліджувалися науковцями економічного та юридичного профілю, зокрема такими як: О.М. Батигіна, О.О. Косиця, А.Ю. Нашинець-Наумова, С.М. Петренко, Ю.В. Прудніков, Ю.А. Цимбалюк та інші. Однак наявний стан законодавства та практики інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку вказує на доцільність подальшої розробки цього питання, зокрема й в контексті господарсько-правового забезпечення.

Мета статті – конкретизувати положення щодо інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку як господарсько-правового засобу забезпечення аграрного ринку та розробити пропозиції з удосконалення його правового регулювання.

Виклад основного матеріалу. Важливість інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання визнано на рівні законодавства. На це вказують, зокрема, положення Господарського кодексу України, в ст. 47 якого закріплено обов'язок держави гарантувати усім підприємцям,

незалежно від обраних ними організаційних форм підприємницької діяльності, рівні права та рівні можливості для залучення і використання серед іншого інформаційних ресурсів.

Досліджуючи законодавче підґрунтя інформаційного забезпечення та використання інформаційних технологій у сфері господарювання А.Ю. Нашинець-Наумова висловила думку, що інформаційна інфраструктура господарської діяльності має фрагментарний характер, не відповідає сучасним потребам суб'єктів господарювання, проте на рівні держави допоки немає чіткого бачення вирішення цієї проблеми [1, С. 79].

Нормативно-правова основа інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку, виступаючи частиною законодавства України, також пройшла певні етапи розвитку. Одним з перших нормативно-правових актів, в яких було врегульовано зазначене питання, потрібно назвати постанову Кабінету Міністрів України «Про прискорення організації біржового сільськогосподарського ринку» від 17 листопада 1995 року [2]. У цій Постанові на аграрні та товарні біржі, в яких були секції з продажу сільськогосподарської продукції, покладался обов'язок щотижневого інформування Міністерства сільського господарства і продовольства та Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі про результати торгів. Вирішення питання удосконалення інформаційного супроводу суб'єктів аграрного ринку передбачало створення при Міністерстві сільського господарства і продовольства Центру сільськогосподарської ринкової інформації, який мав акумулювати інформацію про формування цін, рух продукції, вплив різноманітних факторів на рівень виробництва і споживання продовольства. Проте ці положення в силу різних причин не були успішно втілені на практиці. Тому у 2000 році вже Указом Президента України «Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку» на Кабінет Міністрів України та державні адміністрації було покладено обов'язок щодо створення та забезпечення функціонування починаючи з червня 2000 року інформаційної системи для надання заінтересованим підприємствам, установам, організаціям та населенню інформації про стан та тенденції розвитку аграрного ринку, результати біржових торгів, досліджень і аналізу цього ринку [3]. Також цим Указом було передбачено створення до 1 вересня 2000 року в Міністерстві аграрної політики України системи моніторингу, аналізу та прогнозування кон'юнктури аграрного ринку, збирання і поширення інформації щодо рівня цін на сільськогосподарську продукцію та продовольство. На сьогодні цей Указ втратив чинність, але нерозвиненість біржової торгівлі сільськогосподарською продукцією і під час його чинності не давала можливості виконувати приписи цього Указу в повній мірі.

Питання інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку певною мірою були врегульовані й у постанові Кабінету Міністрів України «Про оптові продовольчі ринки» від 9 червня 1999 року [4]. Зокрема, у цій Постанові передбачалося, що з метою забезпечення учасників оптових торгів кон'юнктурною інформацією на такому ринку мали діяти спеціальні системи

інформаційного обслуговування, на які покладалися обов'язки систематичного відстеження надходження товарів на цей ринок, проведення обробки інформації щодо груп товарів і обсягів реалізованої продукції наприкінці кожного торгового дня. Пізніше більшість положень зазначеної Постанови знайшли втілення у Законі України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції», які на практиці мали замінити оптові продовольчі ринки.

Отже, з викладено слідує, що в Україні було закладено нормативно-правові підвалини інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку. Але потрібно погодитися із тими дослідниками, які зазначають, що сьогодні воно так і не набуло системного характеру [5, 6].

Для формування дієвої системи інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку потрібно дати відповіді на питання щодо видів та обсягів інформації, збір й обробка якої має проводитися, кола суб'єктів, які здійснюють моніторинг та поширення такої інформації, та суб'єктів, яким вона надається, підстав і способів надання такої інформації тощо. Після відповіді на ці питання можна конкретизувати шляхи удосконалення законодавчого регулювання інформаційного забезпечення.

Сучасні правові засади інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку представлені низкою законодавчих актів. Наприклад, у ст. 7 Закону України «Про оптові ринки сільськогосподарської продукції» до напрямів діяльності цих ринків входить забезпечення операторів оптових ринків сільськогосподарської продукції (далі – ОРСП) достовірною інформацією про кон'юнктуру ринку та споживчу якість такої продукції; узагальнення і поширення достовірної інформації щодо попиту і пропозиції сільськогосподарської продукції, рівня її цін [7]. При цьому системі інформаційного забезпечення діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції присвячено окрему статтю названого Закону. Так, у ст. 15 передбачено, що з метою постійного і повного забезпечення ОРСП та операторів цих ринків інформацією про кон'юнктуру ринку сільськогосподарської продукції у структурі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, політику у сфері сільського господарства, має бути створено систему інформаційного забезпечення діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції та затверджено положення про таку систему інформаційного забезпечення. На ОРСП покладено обов'язок надавати центральному органу інформацію про кон'юнктуру відповідного ринку у встановлених обсягах. Також передбачено, що інформація системи інформаційного забезпечення діяльності ОРСП є відкритою, що досягається шляхом її систематичної публікації в офіційних друкованих та електронних виданнях, поширенням засобами масової інформації, в тому числі в мережі Інтернет на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну аграрну політику, політику у сфері сільського господарства, безпосереднім наданням такої інформації заінтересованим органам та особам. Водночас, аналізуючи положення цієї статті Закону України «Про оптові ринки

сільськогосподарської продукції», стає очевидним невизначеність основних питань, неконкретний характер окремих положень та відсутність механізму її реалізації (зокрема, відсутність Положення про систему інформаційного забезпечення діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції). На ці та деякі інші недоліки законодавства науковці вказували доволі давно [6].

Конкретні обов'язки у сфері інформаційного забезпечення законодавчо покладено й на товарні біржі. Відповідно до ст. 11 оновленої редакції Закону України «Про товарну біржу» до зобов'язань біржі належить здійснення моніторингу біржових торгів; оприлюднення на своєму веб-сайті переліку учасників біржових торгів та реєстрів біржових товарів. Також згідно ст. 12 на товарну біржу покладено обов'язок розраховувати та оприлюднювати за результатами біржових торгів біржовий курс біржового товару не пізніше робочого дня, наступного після торгового дня, в який відбувалися біржові торги відповідним біржовим товаром [8].

В Україні на виконання приписів ст. 17 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» наприкінці 2005 року було прийнято рішення про створення Аграрної біржі, предметом діяльності якої на підставі Статуту, серед іншого, виступають: а) дослідження кон'юнктури організованого аграрного ринку та вивчення суспільної думки щодо такого ринку, надання консультацій з питань комерційної діяльності; б) надання фінансових та інших консультацій, пов'язаних з розрахунково-кліринговою діяльністю; в) надання послуг з поширення інформації про результати біржових торгів (аукціонів), рекламних послуг; провадження діяльності у сфері інформатизації, навчання та підвищення кваліфікації біржових брокерів (дилерів) та працівників Біржі; г) випуск біржових бюлетенів, довідників та інших інформаційних і рекламних видань з питань, пов'язаних з біржовою діяльністю [9]. Можна зробити висновок, що Аграрна біржа має відігравати ключову роль в інформаційному забезпеченні не тільки членів біржі, але суб'єктів аграрного ринку загалом, оскільки інформація про кон'юнктуру біржового ринку, має важливе значення як для сільськогосподарських товаровиробників та професійних торговців сільськогосподарською продукцією, так і для суб'єктів, які уповноважені здійснювати регулювання всього аграрного сектору економіки. Водночас ефективність її ролі в інформаційному забезпеченні безпосередньо залежить від активності цього ринку.

Наведені положення законодавства щодо покладання обов'язків із збору, обробки та поширення інформації на зазначених суб'єктів виглядають цілком логічними, адже найбільш оперативно актуальну інформацію можна отримати тільки в місці торгівлі (оптової/роздрібної) сільськогосподарською продукцією.

Потенційно до суб'єктів інформаційного забезпечення потрібно відносити агроторгові дома. Ці суб'єкти було названо серед суб'єктів ринкової інфраструктури згідно із постановою Кабінету Міністрів України «Про прискорення організації біржового сільськогосподарського ринку». В силу зобов'язань, які на них було покладено цим нормативно-правовим

актом, можна погодитися думкою, що фактично агроторгові доми виступають маркетинговими структурами, які для виконання покладених на них завдань одночасно мають здійснювати аналіз й оцінку ринкової ситуації, моніторинг цін на продукцію з метою пошуку більш вигідних умов для продажу (купівлі) сільськогосподарської продукції. Отже, вони можуть надавати й інформаційні, консультаційні послуги щодо реалізації сільськогосподарської продукції [10, С. 115-116]. Хоча слід наголосити, що на практиці ці суб'єкти не представлені активно саме як суб'єкти надання інформаційних послуг.

На підставі аналізу положень Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» сільськогосподарські кооперативи також певною мірою можна віднести до суб'єктів інформаційного забезпечення. Таке твердження ґрунтується на положеннях ст. 31 названого Закону, в якій зазначено, що сільськогосподарські кооперативи провадять інформаційну і просвітницьку роботу в громадах, на території яких вони здійснюють свою діяльність, а також у центрах формальної та неформальної освіти [11]. З урахуванням видів діяльності зазначених суб'єктів господарювання, якими визначено заготівлю, закупівлю, зберігання, збут, продаж сільськогосподарської продукції, та цілей сільськогосподарської кооперації, зокрема підвищення ефективності та конкурентоспроможності виробників сільськогосподарської продукції, можна робити припущення, що у полі діяльності цих суб'єктів знаходиться збір та поширення інформації про стан аграрного ринку, умови та способи реалізації сільськогосподарської продукції тощо.

Дослідники до системи інформаційного забезпечення включають й інших суб'єктів. Зокрема, доступ до інформації про ринок сільськогосподарської продукції можна отримати через сайти Міністерства аграрної політики та продовольства України, Спілки аграріїв України, Комітету олійних і зернових культур Європейської бізнес-асоціації [12, С. 182]. Дійсно, на Міністерство аграрної політики і продовольства України покладено обов'язок забезпечення проведення моніторингу аграрного та продовольчого ринку у межах повноважень, передбачених законом. Оскільки у 2019 році було прийняте рішення про ліквідацію названого Міністерства, але у лютому 2021 року його діяльність було поновлено, то можна стверджувати, що для налагодження виконання цього та інших повноважень Мінагрополітики потрібен час, зокрема для створення окремої структури та унормування діяльності із проведення такого моніторингу. Отже, й на сьогодні залишається справедливим твердження, що ресурси отримання інформації суб'єктами аграрного ринку обмежені, оскільки названі суб'єкти не надають повної та оперативної інформації про динаміку аграрного ринку України, що призводить до того, що сільськогосподарські товаровиробники на основі неактуальної інформації про стан ринку приймають не завжди вдалі управлінські рішення.

На можливість забезпечення інформаційного супроводу договірних відносин із сільськогосподарською продукцією консультаційними та

дорадчими службами вказують деякі інші дослідники [5]. Якщо проаналізувати положення Закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», то можна зробити висновок, що інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку охоплено основними завданнями і методами дорадчої діяльності. Зокрема, сільськогосподарська дорадча діяльність спрямована на надання суб'єктам господарювання, які здійснюють діяльність у сільській місцевості, та сільському населенню дорадчих послуг з питань економіки, технологій, управління, маркетингу, обліку, податків, права, екології тощо (ст. 4) [13].

На підставі вищевикладеного можна констатувати, що центральне місце в інформаційному забезпеченні виступає інформування про ціни на сільськогосподарську продукцію. Дійсно, найважливішим показником аграрного, як і будь якого іншого ринку, виступає ціна на товар, який на ньому обертається. На аграрному ринку можна вести мову про ціну попиту, ціну пропозиції та ціну рівноваги, тобто ціну, за якою товар було реалізовано сільськогосподарську продукцію.

Інформація про ціни на ринку охоплюється поняттям кон'юнктури ринку. Узагальнено це поняття визначається як сукупність умов, які характеризують співвідношення попиту і пропозиції на певні товари й послуги [14, С. 276]. Проведений вище аналіз законодавства дозволяє робити висновок, що важливість інформації про кон'юнктуру аграрного ринку визнається на державному рівні з визначенням суб'єктів надання такої інформації, проте його реалізація на практиці має несистемний та/або частковий характер. Так, на Інформаційно-аналітичному порталі АПК України з певною періодичністю розміщується зведена інформація про ціни на основні види сільськогосподарської продукції; на сайті Аграрної біржі подається інформація про ціни на зернові культури, на сайтах ОРСП (ринок «Шувар», Ринок «Столичний») – про локальні ціни на асортимент продукції на цьому ринку.

У значній мірі саме з кон'юнктурою аграрного ринку пов'язаний такий напрям діяльності у сфері інформаційного забезпечення, як моніторинг, який є основним інструментом акумулювання інформації про стан аграрного ринку. Поняття моніторингу аграрного ринку як системи регулярних спостережень на аграрному ринку, що здійснюється протягом маркетингового періоду шляхом збирання, оброблення, аналізу та висвітлення інформації про ціни попиту і обсяги товарних пропозицій на сільськогосподарську продукцію та продукти її переробки з метою характеристики поточного стану ринку, прогнозування та підготовки пропозицій, закріплено у Законі України «Про державну підтримку сільського господарства України» (п. 2.9 ст. 2). При цьому на Кабінет Міністрів України покладається обов'язок щорічного розроблення програми моніторингу цін аграрного ринку при розробці проекту державного бюджету на черговий рік.

Проте не тільки інформація про стан цін на аграрному ринку є важливою для суб'єктів цього ринку. Видається, що значущою, особливо для

новостворених суб'єктів малого і середнього підприємництва, виступає інформація про способи, умови та правила реалізації сільськогосподарської продукції, оскільки вони можуть різнитися залежно від виду сільськогосподарської продукції, способу та форми організації реалізації сільськогосподарської продукції, інших чинників. Зокрема, торгівля на ОРСП, товарній біржі, оптові продажі на аукціонах та ярмарках здійснюються за умовами та правилами, встановленими законодавством та відповідними локальними актами. Наприклад, за цим напрямом Інформаційно-аналітичний портал АПК України містить вкладку «Вимоги до обігу харчової продукції», проте вона на жаль не наповнена відповідною інформацією.

Також для реалізації сільськогосподарської продукції суб'єкти аграрного ринку, особливо сільськогосподарські товаровиробники, повинні мати актуальну інформацію про суб'єктів ринкової інфраструктури, які надають різні допоміжні послуги (зокрема, сертифікації продукції, лабораторні дослідження, зберігання, транспортування, передпродажну підготовку тощо). Найбільш оптимальним було б розміщення відповідної інформації у першу чергу на інтернет-ресурсах організаторів оптової торгівлі сільськогосподарською продукцією, органів місцевого самоврядування та/або місцевих органів державної влади, ресурсах відповідних асоціацій та інших об'єднань сільськогосподарських товаровиробників, ресурсах Міністерства аграрної політики та продовольства.

Водночас інформаційно-консультаційна діяльність не має бути вузько орієнтованою, спрямованою тільки на обмін інформацією, яка безпосередньо стосується реалізації сільськогосподарської продукції. Для успішного функціонування цього ринку можна припускати, що інформаційне забезпечення має охоплювати більш широке коло питань, включаючи й питання участі сільськогосподарських товаровиробників у формуванні суб'єктів та об'єктів ринкової інфраструктури, їхніх економічних переваг від участі у такій діяльності. Позитивним прикладом можна вважати реалізацію широкої інформаційної кампанії щодо розвитку сільськогосподарської кооперації межах Ініціативи «Рідне село» спільно з Всеукраїнською асоціацією сільських і селищних рад [15, С. 5].

Загалом, суб'єкти аграрного ринку, як користувачі інформації про цей ринок, групуються на дві основні групи: сільськогосподарські виробники, професійні торговці сільськогосподарською продукцією, інші суб'єкти господарювання, та органи державної влади, органи місцевого самоврядування, як реалізують повноваження щодо регулювання аграрного ринку. З урахуванням цього в інформаційному забезпеченні суб'єктів аграрного ринку можна виділити коло інформації, яка має бути загальнодоступною та надаватися вільно, у будь-який час та на безоплатній основі всім зацікавленим особам. У сучасних умовах це здійснюється шляхом оприлюднення статистичної та іншої інформації на офіційних веб-сайтах уповноважених органів державної влади та суб'єктів господарювання. Водночас потрібно виділяти й рівень інформаційного забезпечення «на

замовлення», який передбачає збір, опрацювання та надання окремої інформації у заздалегідь визначеному вигляді. Це є змістом економічної діяльності з надання інформаційних послуг і опосередковується договорами про надання інформаційних послуг.

Оскільки на сьогодні все ще не вирішена проблема системності інформаційного забезпечення суб'єктів аграрного ринку, то упорядкування і формалізація здійснення моніторингу аграрного ринку та інформування суб'єктів цього ринку потребує прийняття загального Положення про інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку. У цьому Положенні пропонується закріпити перелік інформації, яка має збиратися та оприлюднюватися відкрито і безоплатно, коло суб'єктів інформаційного забезпечення, механізми моніторингу і поширення інформації про стан аграрного ринку.

Висновки. На підставі проведеного дослідження можна конкретизувати, що інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку охоплює інформування про: кон'юнктуру аграрного ринку; способи, умови та правила реалізації сільськогосподарської продукції, оформлення і виконання угод із такою продукцією; продавців і покупців на певному аграрному ринку; суб'єктів ринкової інфраструктури та їх послуги тощо.

До суб'єктів, які здійснюють інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку, потрібно віднести Міністерство аграрної політики та продовольства, органи місцевого самоврядування, агропродовольчі ринки, оптові ринки сільськогосподарської продукції, аграрні біржі, агроторгові дома, сільськогосподарські кооперативи, сільськогосподарські дорадчі служби, об'єднання сільськогосподарських товаровиробників.

З метою упорядкування і формалізації здійснення моніторингу аграрного ринку та інформування суб'єктів цього ринку запропоновано прийняти Положення про інформаційне забезпечення суб'єктів аграрного ринку.

Література:

1. Нашинець-Наумова А.Ю. Концептуальні питання інтеграції інформаційного забезпечення суб'єктів господарювання. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2017. Том 1. С. 78-81.
2. Про прискорення організації біржового сільськогосподарського ринку: постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 1995 р. № 916. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/916-95-п#Text> (втратила чинність).
3. Про заходи щодо забезпечення формування та функціонування аграрного ринку: Указ Президента України від 6 червня 2000 р. № 767/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/767/2000#Text>
4. Про оптові продовольчі ринки: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 1999 р. № 997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-99-п#Text>
5. Прудніков Ю.В. Інформаційне забезпечення функціонування та розвитку системи локальних ринків сільськогосподарської продукції. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5403>;

6. Батигіна О. М. Правове регулювання системи інформаційного забезпечення діяльності оптових ринків сільськогосподарської продукції. *Форум права*. 2013. № 2. С. 30-33.

7. Про оптові ринки сільськогосподарської продукції: Закон України від 25 червня 2009 р. № 1561-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 51. Ст.755.

8. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: Закон України від 19 червня 2020 р. № 738-IX. *Офіційний вісник України*. 2020. № 67. Ст. 2145.

9. Статут Аграрної біржі: постанова Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2005 р. № 1285. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1285-2005-п#Text>

10. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. К.: КНЕУ, 2013. 779 с.

11. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21 липня 2020 р. № 819-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 52. Ст. 497.

12. Головачова О.С. Проблеми та перспективи розвитку інфраструктури аграрного ринку України. *БізнесІнформ*. 2013. № 5. С. 178-183. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2013-5_0-pages-178_183.pdf.

13. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17 червня 2004 р. № 1807-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 38. Ст. 470.

14. Словник української мови: в 11 томах. Том 4, 1973. Стор. 276. URL: <http://sum.in.ua/s/kon.junktura>

15. Науково-практичний коментар до Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» та суміжних правових актів / Р.Я. Корінець, М.Й. Малік, В.М. Масін та ін. за ред. Корінця Р.Я., Маліка М.Й., Масіна В.М., Гриценка М.П. Київ, ВАІТЕ, 2013. 212 с.

References:

1. Nashynets-Naumova A. (2017). Kontseptual'ni pytannya intehtratsiyi informatsiynoho zabezpechennya sub'yektiv hospodaryuvannya [Conceptual issues of integration of information support of business entities]. *Naukovyy visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiya – Scientific bulletin of the international humanities university. Ser. : Jurisprudence*, 1, 78-81 [in Ukrainian].

2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny “Pro pryskorennya orhanizatsiyi birzhovoho sil's'kohospodars'koho rynku” : vid 17 lystopada 1995 roky, № 916 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On accelerating the organization of the exchange agricultural market”: from November 17, 1995, № 916]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/916-95-п#Text> [in Ukrainian].

3. Ukaz Prezydenta Ukrayiny “Pro zakhody shchodo zabezpechennya formuvannya ta funktsionuvannya ahrarnoho rynku” : vid 6 chervnya 2000 roky, № 767/2000 [Decree of the President of Ukraine “On measures to ensure the formation and functioning of the agricultural market” from June 6, 2000, № 767/2000]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/767/2000#Text> [in Ukrainian].

4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny “Pro optovi prodovol'chi rynky” : vid 9 chervnya 1999 roky, № 997 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine” On wholesale food markets“ from June 9, 1999, № 997]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997-99-п#Text> [in Ukrainian].

5. Prudnikov YU. (2016). Informatsiyne zabezpechennya funktsionuvannya ta rozvytku systemy lokal'nykh rynkiv sil's'kohospodars'koyi produktsiyi [Information support for the functioning and development of the system of local markets for agricultural products.]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 12. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5403> [in Ukrainian].

6. Batyhina O. (2013). Pravove rehulyuvannya systemy informatsiynoho zabezpechennya diyal'nosti optovykh rynkiv sil's'kohospodars'koyi produktsiyi [Legal regulation

of the information support system of wholesale markets for agricultural products]. *Forum prava* - . *Law Forum*, 2, 30-33 [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy "Pro optovi rynky sil's'kohospodars'koyi produktsiyi" : vid 25 chervnya 2009 roky, № 1561-VI [Law of Ukraine "On wholesale markets for agricultural products" from June 25, 2009, № 1561-VI]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*. 2009, 51, St. 755. [in Ukrainian]

8. Zakon Ukrainy "Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo sproshchennya zaluchennya investytsiy ta zaprovadzhennya novykh finansovykh instrumentiv" : vid 19 chervnya 2020 roky, № 738-IKH [Law of Ukraine "On amendments to some legislative acts of Ukraine on simplification of investment attraction and introduction of new financial instruments" from June 19, 2020, № 738-IX]. *Ofitsiynyy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 2020, 67, St. 2145 [in Ukrainian].

9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Statut Ahrarnoyi birzhi" : vid 26 hrudnya 2005 roky, № 1285 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Charter of the Agrarian Exchange:" from December 26, 2005, № 1285]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1285-2005-п#Text> [in Ukrainian].

10. Andriychuk V. (2013). *Ekonomika pidpryemstv ahropromyslovoho kompleksu* [Economics of agro-industrial enterprises]: pidruchnyk. K.: KNEU, 779 [in Ukrainian].

11. Zakon Ukrainy "Pro sil's'kohospodars'ku kooperatsiyu" : vid 21 lypnya 2020 roky, № 819-IX [Law of Ukraine "On agricultural cooperation" from July 21, 2020, № 819-IX]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2020, № 52, St. 497 [in Ukraine].

12. Holovachova O. (2013). Problemy ta perspektyvy rozvytku infrastruktury ahrarnoho rynku Ukrainy [Problems and prospects of development of the infrastructure of the agricultural market of Ukraine]. *BiznesInform – BusinessInform*, 5, 178-183 [in Ukrainian].

13. Zakon Ukrainy "Pro sil's'kohospodars'ku doradchu diyal'nist'" : vid 17 chervnya 2004 roky, № 1807-IV [Law of Ukraine "On agricultural advisory activities" from June 17, 2004, № 1807-IV]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy - Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 2004, № 38, St. 470 [in Ukrainian].

14. *Slovnnyk ukrayins'koyi movy* (1973) [Dictionary of the Ukrainian language]. (Vols. 1-11) [in Ukrainian].

15. Korinets', R.YA., Malik, M.Y., Masin, V.M. (2013). *Naukovo-praktychnyy komentar do Zakonu Ukrainy «Pro sil's'kohospodars'ku kooperatsiyu» ta sumizhnykh pravovykh aktiv* [Scientific and practical commentary to the Law of Ukraine "Agricultural Cooperation" and related legal acts]. Kyiv, VAITE [in Ukrainian].